

Előfizetési árak:
 Egész évre ——— 12 frt.
 Félévre ——— 6 „
 Negyedévre ——— 3 „
 Egy hóra ——— 1 „
 — Egyes szám 4 kr. —

Kiadóhivatal:
 Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
 Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
 hová az előfizetések és a lap
 szétküldésére vonatkozó felszo-
 lamlások intézendők.

TORONTÁL

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:
 Nagy-Becskerek,
 Zápolya-utca 1-ső szám,
 hová a lap szellemi részét, illető
 minden közlemény intézendő.

Hirdetések
 a kiadóhivatalban fogadtatnak el
 Azonkívül az összes hirdetési
 irodákban.

Megjelenik mindennap,
 vasár- és ünnepnapok
 kivételével.

A külügyminiszter és a kormányválság.

(Fővárosi levelezőnk től.)

Budapest, január 11.

Már tegnap abban a helyzetben voltam, hogy magas helyről eredő értesülések alapján közölhettem önökkel, miszerint a Budapesti Hírlap és más magyar lapok által közölt bécsi tudósítások, ugynevezett külügyminiszteri körökből eredő nyilatkozatokról, a magyar kormányválság tárgyában, — csupán az illető bécsi tudósítók önkényesen kigondolt, az igazsággal ellenkező koholmányain alapulnak. Ehez még az erre hitelesen felhatalmazott helyről eredő további közlések alapján következőket kell tenni:

A közös külügyminiszterium és egész hivatalnoki kara Kálnoky Gusztáv gróf miniszter határozott és szigorúan megtartott rendeletei folytán kizárólag a külpolitika terén való törvényes hatáskörre szorítkozik oly értelemben és oly korlátozásban, a mint azt a monarchia két államának az 1867. kiegyezési szerződésben megállapított közjogi egyezsége, a közös ügyekre nézve, a magyar állam alkotmányának rendelkezésével összhangban, meghatározta. Ennek folytán a közös külügyminiszterium vagy hivatalnokai részéről való beavatkozásról a magyar állam belügyeibe egyáltalán szó sem lehet, mert ily beavatkozás soha sem történt és a világos közjogi rendelkezések megsértése nélkül egyáltalán nem is történhetik. Ezzel az ismételt hivatalosan megállapított ténynyel ellenmondásban, mindig újból forgalomba hozott híresztelések a külügyminiszterium állítólagos nyilatkozatairól, vagy állítólagos beavatkozásáról a magyar belügyekbe, ama valótlan koholmányok terére tartoznak, a melyekkel az illető bécsi tudósítók a magyar lapok jóhiszeműségét tévútra vezetik.

Hogy e mellett az a körülmény irány-

adó-e, hogy eme valótlan hírek szerzői a magyar alkotmányt és a magyar politikai viszonyokat nem ismerik, vagy más okok döntenek-e a külügyminiszteriumról szóló politikai mesemondásokra nézve: az teljesen közömbös a tényleges viszonyok a rendszeres, szenzációs elferdítésének érdemleges megítélésére. E hamis hírek terjesztésének folytatása mindenesetre csak a magyar közvélemény félrevezetésének államveszélyes céljának szolgálhat.

Mérvadó helyen különben megvanak győződve, hogy a magyar nemzet politikai érettségénél és tapasztaltságánál fogva jövőre senki sem fog fontoságot tulajdonítani ezeknek a koholt politikai híreknek. Hogy pl. egyes bécsi tudósítóknál mennyire megy a monarchia és a magyar állam alkotmányának nem ismerése, a legvilágosabban kitűnik a Budapesti Hírlapnak egy bécsi leveléből, a melyben az a szinte hallatlan politikai és diplomáciai képtelenség van, hogy a román kormány, a mely nem gondol a nem is gondolhat arra, hogy más állam belügyeibe avatkozzék, állítólag nehézségeket okozna a külügyminiszteriumnak, ha a magyar kormányválság Bánffy Dezső báró miniszterelnökké való kinevezése által oldatnák meg.

Hogy az illető bécsi tudósító e különleges kombinációjában egyetlen igaz szó sem lehet, arról nem kell külön biztosítanunk, annál kevésbé, minthogy ennek a kalandos kombinációnak azzal a képtelen állítással akarják megadni a hitelt érdemlő látszatát, hogy a román nemzetiségű magyar állampolgárok Bánffy kinevezését egyenesen kihívásnak tekintenék. Erre az illetőknek hiányzik minden józan okuk és alkotmányos joguk, minthogy a magyar miniszterelnök kinevezése csupán a korona legmagasabb bizalmától és a parlamentáris többség támogatásától függ, amelynek köz-

remüködésére a leendő miniszterelnök utalva lesz.

Egyszerűen a politikai lehetetlenség terére tartoznék, arról beszélni, hogy külföldi befolyás csak képzelhető is lenne a leendő miniszterelnök személyének megválasztására. Még az oktalan kísérletet is, hogy az ily külföldi befolyás eshetősége felett vitatkozzunk, lehetetlenné tenné a korona iránti hódoló tisztelet, a magyar állam fenségének tisztelete és a monarchia nagy hatalmi állása.

Végül illetékes oldalról utaltak arra, hogy tévedés a bécsi Fremdenblattban a magyar kormányválságról megjelent utolsó cikkelynek félhivatalos karaktert tulajdonítani. A külügyminiszteriumnak e cikkely keletkezésére és tendenciájára semmi befolyása sem volt és így semminemű felelősség sem terheli érte. Ezt a cikkelyt tehát pusztán a Fremdenblatt szerkesztőségének magánpublicisztikai munkájának és magánvéleményének kell tekinteni.

Az új miniszterelnök.

— Bánffy Dezső báróról. —

Nagybecskerek, január 12.

A husznapja tartó válság körfutásos lefolyásában odaért, a honnan a legtöbbek nézete szerint kiindult volt: a képviselőház elnökének a miniszterium megalakítására adott megbízatásához. Lapunk tegnapi számának távirati rovatában meg volt már röviden írva, hogy a király ő felsége Bánffy Dezső bárót bízta meg az új kormány megalakításával s hogy Bánffy a megbízatást el is fogadta. Az új miniszterelnök életrajzi adatait a következőkben közöljük:

Losonczy báró Bánffy Dezső, báró Bánffy Dániel volt főispán, valóságos belső titkos tanácsos és csikfalvi Gyárfás Anna fia, 1843. október 28-án született Kolozsvárt s az ottani reformált főtanodában kezdte tanulmányait is. Már mint ifjú tanuló is organizátornak bizonyult s megkezdte akkori szűkebb körében szervező tevékenységét; alakított ugyanis iskolai zenekart,

használta s ez kvalifikálta a báróságra. Bár voltak egyéb kellékei is.

Nevezetesen volt egy eleven és igazi gróf barátja: Deress gróf (két s-sel és ötven nadrággal), a ki állandóan nála langyeleskedett és volt egy grófkötől levett öreg komornyikja: Jorann.

A gróf megtanította lovakat és szeretőket tartani, kocsiszkodni, négy lovat hajtani. — Jorann pedig uri manirokra szoktatta.

Es Bagovits Iván pompásan betöltötte ketős szerepét. Kocsis volt a lovakkal és báróilag viselkedett a vidékbeli urakkal szemben. Ha szerepét némelykor összetévesztette és az urakkal szemben is kocsiszkodott, — az nem történt a bárói látszat rovására.

Mikor Deress csinos négyest állított össze részére, nem bírta megállni, hogy a szomszédoknak meg ne mutassa. Egy forró nyári délután áthajtott nagy robajjal Lökösyhézkhez.

Hamarjában feldicselkedett a Kis-Béren vett régy feketéjével, mohón fecsegett a tervbe vett versenystállójáról, a melyet barátjával, Deress gróffal együtt rendesnek be. Szerette volna még a házikisasszonyoknak az ő szeretőit és pompás pesti mulatozásait is felemlíteni, de ehhez mégis hiányzott a bátorsága, vagy, mint ő gondolta, az ügyes forma s azért inkább naiv kérdéssel elkezdett a birtokáról és a repce természetéről beszélni.

A rövid dresszurát tekintve, a nőekkel szemben eléggé biztos fellépése volt. A haterzer holdjára támaszkodott s az nagyon biztos talaj.

Mikor azután hazahajtatott, Lökösy Marika a kocsis után nézve, a sok fecseggés és a négy fekete által támogatott vegyes hatás alatt meg is jegyezte:

— Ez a Bagovits Iván nem is olyan

A „TORONTÁL” TÁRCZÁJA.

A jó öreg Gusztai bácsi

— A „Torontál” eredeti tárczája. —

Napról napra összább olvad
 Az a régi, dicső gárda,
 Mely a multnak történetét
 Nemcsak írta, — de csinálta.
 Hézagos már a tömött sor,
 Hull az egy ott, hull a más itt;
 — De még mindig közte látjuk
 A jó öreg Gusztai bácsit.

Fején a haj ősz egészen,
 Arcán bu, gond szánt redőket!
 Ám szívében nem kísért még
 Hamvadó tűz, csüggedő kedv!
 Jó kedélye meg nem érzi
 Az időnek szárnyacsapását,
 S fiatalnak hagyja — bár ősz —
 A jó öreg Gusztai bácsit.

Nem is öreg, mert a szíve
 Még most is csak az a régi,
 Fiatalá teszük egyre
 A dicső mult nagy emléki.
 S a mint dobban, mintha nem ez,
 Ámde volna az a másik,
 Lánggal, hévvel fonva által
 A jó öreg Gusztai bácsit.

Ha a sorsnak kénye kedve
 Egy-egy csapást küld is rája,
 S a letört ág sulya vesztén
 Meginog is élte fája;
 Lombfosztottan bár, de még is

Csak kibírja forradásait,
 S egy-egy kis dal elcsittja
 A jó öreg Gusztai bácsit.

Egész lelkét beleönti,
 Belesírja egy kis dalba
 Melyben mintha fájdalom, kin,
 Elcsitulna, veszne, halna,
 Melynek minden sora, ríme,
 Keservet tűz, könyvet szárit,
 Megnyugtatta, vigasztalva
 A jó öreg Gusztai bácsit.

Kalapot ez ősz előtt le,
 A ki bár a kintől reszket,
 Erős szívvél, megadással
 Viseli el a keresztet,
 A kit csapás le nem sujthat,
 A kit a kor meg nem másít,
 — Tartsd isten még sokáig
 A jó öreg Gusztai bácsit!

Tartsd isten még sokáig,
 Hadd vehessünk róla példát:
 Hogy maradhat fiatalon,
 A ki annyi évet élt át? . . .
 Hadd fakadjon dal után dal
 Ajkain még nagy sokáig, —
 Tartsd meg isten, éltesd isten,
 A jó öreg Gusztai bácsit! . . .

A Deress gróf barátja.

Írta: Reviczky Pál.

A neve Bagovits Iván. A nagyapja récz disznóhajcsár volt, az apja magyar nemes, ő maga pedig báró szeretett volna lenni vagy legalább is annak látszani. A nagyapjáról maradt rá pénz, az apjáról ezimer, ő mindkettőt bőven

A hivatalos melléklet 9. számával.

nehány iskolatársával lapot szerkesztett, melybe maga is irt szépirodalmi dolgozatokat s általában vezérszerepet vitt az akkori ifjúság mozgalmában.

Tanulmányait különféle egyetemeken öreg bité és fejezte be, honnan hazatérve, megnősült. Nejét báró Kemény Máriát, korán elragadta oldala mellől a halál. Bánffy csakhamar közpályára lépett, tevékenységi ösztöne nem találván elég tért birtokai vezetésében.

Mint az akkori balközép egyik vezérlő embere tünik föl Felső-Szolnok vármegyében; a hetvenes évek elején képviselővé is jelölték, de a hatalmas kormánypárti jelölttel szemben (Torma főispánnal szemben) kisebbségben maradt.

A fuzói azonban tért nyit az ő tettvégyának is. Tisza Kálmán ráruházta az akkori Kövárvidék főkapitányságát, hol adminisztrációs képességeit s erélyét annyira érvényesítte, hogy a megyék kikerekítése alkalmából Szolnok-Doboka s később egyúttal Besztercze-Naszod vármegye főispánjává nevezeték ki. Erős kézzel vezette az 1891. év elejéig e két vármegyét.

A gazdasági egyesület megteremtése, az 1879. évi deési kiállítás nagy sikere, az általa alapított nyomdai részvénytársaság, szövőgyár, a deési nemzeti színház tanuskodnak a mellett, hogy az összes társadalmi egyesületek vezetésének egész terhét hordozva, még koránt sem merítette ki erejét. Maradt belőle más alkotásra is. Így például első sorban neki köszönhető a Kolozsvar-dees-besztercei vasút, mely azóta a Dees-zilahai szárnyvonallal bővülve, három vármegye vitális érdekeit szolgálja, a mellett, hogy igen jövedelmező vállalatná fejlődik nemzetünk számára. Erősen kifejtett nemzeti érzelme, melytől vezeti, kidomborul alkotásain, s ezek között a legutolsón is, mely főispánsága idejéből való, az oly sokat emlegetett naszodi erdősegek ügyének rendezésén, melynek évtizedek óta vajdó nehézségeit, káros kihatásaikkal egyetemben, csak az ő erős kezének sikerült legyőzni.

Az ev. ref. egyház erdélyrészi kerületének valóságos főgondnoka. Ez állásával összekötött kötelességeit oly nagy pontossággal teljesíti, hogy jónak látta többek közt ezek miatt Kossuth Lajos temetéséről is elmaradni.

Mikor mint főispán 10. évi jubileumát ünnepelte, a király a Lipót rend lovagkeresztjével díszítette fel. A főispánságról lemondva, a szilágysomlyói kerületben választott meg és a képviselőház többsége őt ültette az elnöki székbe.

Tavaly újra nősült. Első házasságából három gyermeke van, kik közül az egyik leánya, Alice baronesse, báró Feilitzsch-Bertholdnak Torontálmegyei köztisztviselőben álló tb. főjegyzőjének felesége.

HIREK.

Tájékoztató.

Január 13. Tüztoltók közgyűlése.

Január 15. Az izr. nőegylet táncmulatsága.

Január 19. A kaszinó dalárdájának dalestélye.

Január 19. A nagybecskereki katonai hadastyán egy-let bálja.

Január 20. A vereskereszt-egylet közgyűlése.

Január 21. Közigazgatási bizottsági ülés.

Február 2. Iparosok bálja.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van azok részére kedden és pénteken délután.

Lapunk legközelebbi száma a holnapi ünnep miatt hétfőn délután jelenik meg.

— Szerbek ujeve. Holnap ünneplik szerb polgártársaink ujevüket, amely tudvalevően tízenhárom npra köszönt rájuk a katolikus ujev napja után. Fogadják legjobb kívánatainkat a jelentős évforduló alkalmából.

— A vöröskereszt egylet közgyűlése. A vöröskereszt egylet nagybecskereki fiókjá, mint értesülünk, e hónap 20. án délután 4 órakor rendez évi közgyűlést tartja.

— Dalestély. Megemlékeztünk volt röviden róla, hogy a nagybecskereki kaszinó dalárdája e hónap 19. én dalestélyt rendez a kaszinóban. A dalestélynek, amelyet táncz követ, műsorát itt adjuk közre:

1. Huber: Győzelmi dal (férfikar).

2. Beethoven: Himnus az éjszaka kára (férfikar).

3. Flotow: Ketős Mártha operából, éneklik Nocker és Lewin.

4. Kossovits: Magyar népdalok

5. Schaeffer: Posta az erdőben (férfikar), a kürtzólámat előadja Jakabfalvy József.

6. Huber: Édes lánykám (férfikar).

A változatosan összeállított műsor keretében alkalmat szolgáltat dalárdistáink ifju egyesületének, hogy a 19. évi estélyük ne csak a farsang egyik kiemelkedő mulatsága, hanem egyszermind alapköve legyen egy virágzó fejlődésnek, amelynek bekövetkezése már az eddigi előjelek után itelve is bizony várható.

— Elhalasztott bankett. A nagybecskereki kir. törvényszék és a felügyelete alatt álló módosi és törökbecsei kir. járásbíró-ság bírói kara, ugyancsak a mindhárom helyen működő ügyvédek kara által Zsiros Lajos kir. törvényszéki elnök tiszteletére abból az alkalmából, hogy a király kuriai bírói ranggal és jelleggel tüntette ki, mára tervezett bankett, mint értesülünk, egyelőre halasztást szenved, minekutána Zsiros Lajos törvényszéki elnök, az ünneplés középpontja, jelenleg Buda-

pesten időzik, hogy legfelsőbb helyen megköszönje kitüntetését. Mint illetékes oldalról értesülünk, a bankett Zsiros Lajos hazaérkezése után kedden, vagy esetleg szombaton megy végbe.

— A rendőrségnél ninesen bejelentve! A bürokrata-csofoknak nem mindennapi példáját szolgáltatva a karácsonyi ünnepek alatt Bécs Neubaui kerületének egyik postatisztje. A derék németnek ugyanis egy levél került a kezei közé, melyen ez a szokatlan cím állott: „A kedves krisztkindlinek az égben.” A levelére egy három krajczáros bélyeg volt ragasztva. Az élelmes postás valószínűleg úgy okoskodott, hogy a levél feladója Bécsben véli feltalálhatni a címzettet, kiadta tehát azt az illető levélhordónak. Mikor pedig a jámbor kengyelűtő nem találta meg a címzettet, a lelkiismeretes hivatalnok piros ironnal, gömbölyű betűkkel pontosan ráirta a sablonos jegyzetet: „A címzett a rendőrségnél ninesen bejelentve.” Egyúttal kifüggesztette a fekete táblára, azzal a megjegyzéssel, hogy a feladó, a levelet öngazolás mellet, a hivatalban átvetheti. — Ez a hivatalnok lelkiismeretesség netovábbja.

— Német színház. A szófiai német operette-társulat, amelynek Nagybecskerekre érkezésétől hirt adtunk, ma este kezdi meg előadásai sorozatát a városi színházban. Szinre kerül a Mikádó, Sullivan bajos zenéjű híres operetteje.

— Uj fakeskedés. Várounk azon részében, mely mindunkaob kiépül, új fakeskedés nyit meg Raitter Mór czég alatt, melynek a mai számunkban megjelölt hirdetésére felhívjuk a t. közönség figyelmét.

— Helyiérdekű vasutak segélyezése. Temesvármegye tegnap közgyűlésén, mint nekünk írják, határozatba ment, hogy a verseczkubini h. é. vasutat 426.000 frttal, a temesvárlippait 375.000 frttal, a temesvárn-szentmiklósit 100.000 frttal, a csáková-bókait 72.000 frttal, a temesvár-módosit 106.000 frttal és a verseczlugosit azzal a kikötéssel, hogy az Buziástól vagy Topolovecz-nél, vagy Kiszetónál ágazzék be az állami vasutba, 240.000 frttal segélyezik.

— A telefon hódításai. A telefon, a távirókészületek feltalálása óta, a legvilággraszolóbb találmány, egyre nagyobb hódításokat tesz mindenféle. Ujabbban Temesváron mutatták be a telefon csodáit. Tegnapelőtt este, mint írják, Temesváron Lukács Béla kereskedelmi miniszter kivására egy kis próbát rendeztek abból az országos telefon-hangversenyből, a melyet jövő szombaton fognak végighallgatni a temesvári vigadóban a posta és táviróosztályok báljának látogatói. E czélből az aradi, szegedi, szabadkai és temesvári vezetéseket megfelelő módon bevezet-

zőld, mint a minőnek az első perczben látszik.

Odahaza Deress gróf akkor ébredt fel délutáni álmából, melyet rendesen egy platángalyca függő hálóban élvezett meg, a mikor Bagovits baza jött.

— Hogy jutott eszedbe ma Lökösýkhez menni? Unalmas patron az öreg. A lovai olyanok, mint a tehének, a ciszárkodástól pedig óvakodik, mint egy nyárspolgár . . . Vagy talán csak nem a Marika . . . Mi? . . .

De Bagovits gyors egymásutánban átrándult másodsor is, harmadsor is és Deress gróf óvatossággal vagy kíváncsiságból jónak látta legközelebb vele menni.

Itt azután helyrajzi tanulmányokat csinált vagy legalább akart csinálni, mert a mikor Lökösýné minden áron a gróffal akart a verandán ekartézni, míg a fiatalok bent mulatnak a szalonban, — Deress rögtön tisztába jött a helyzettel.

— Hohó, mámikám — gondolta magában — maga itt engem elefántnak akar megtenni? Az nem járja! Majd segíték azon, hogy nem rég szerzett otthonkám és kényelmemet ne kelljen elvesztemem az én Iván barátom ostoba fellángolása miatt.

Ekarté tudományát letagadva, udvarias csöknyöséggel ragaszkodott a szalonhoz, le is ült Marika mellé és átvette a társalgás vezetését.

Almos hangon és laza taglejtésekkel pazar dolgokat tudott mesélni. Marika már nem is hallgatta a Bagovits fecsegéseit, csakis a gróf frakkos meséire figyelt. Bagovits pedig görcsösen ült a leány mellett a pamlagon és e perczben ösztönszerű feltéssel szerette volna Marika figyelmét elvonni.

Bagovitsot ebben a gyermekek törekvéseben erősen támogatta a mama is, jelentősen

éles pillanásokkal, de a Marika mitsem vett észre és tovább is csak a gróf meséin mulatott.

Mikor a két ur elkocsiott, meg is mondta a mama:

— Rosszul tetted leányom, hogy ennek a kopott grófnak a kedvéért ennyire mellőzted Bagovits Ivánt. Hetezer hold földből könnyebben hajít ki a boldogság, mint egy kilenczágú koronából és ötven nadrágból.

— De mama, mikor gróf . . .

Bagovits kedvetlenül csapott a lovak közé, míg mellette Deressnek vigan égett a cigarettje. Megelégedéssel gondolta át, hogy ennek az ostoba alakulásnak ugyan hamarosan véget vetett. Most még Ivánnak akarta kedvét szegni.

— Csinos leány ez a Marika, de nagyon üres.

— Minek foglalkoztál akkor annyit vele?

— Még mindig kellemesebb foglalkozás, mint a mamával ekartézni . . . Azért csak nem képzeled, hogy ei tudnám, vagy ei akarnám venni? . . .

— Én nem képzelek semmit! Csak annyit tudok, hogy régi családból származik, hogy szép, hogy kedves és még hozzá kap vagy százezer forintot . . . különben ez mellékes . . .

— Persze, hogy mellékes . . . de bizony tudod, hogy százezer forintot kap? . . . különben ez mellékes . . .

Ez a mellékes körülmény, ugy látszik, mégis alterálhatta a nemes grótot.

Elgondolkodott.

— . . . Ha már egyszer beugrottam, tulajdonképpen minek is bolonditanám hiába azt a csinos leányt? . . . miért ne vehetném el? . . . no ja? . . .

Másnap Deress igen röviden és fenségesen

kijelentette az ő „kedves Iván barátjának,” hogy nem akar már tovább terhére lenni és haza megy. Hogy mit értett „haza” alatt, azt közelebbről megjelölni bajos lenne.

Bagovits nem volt teljesen tájékozva, miért távozott ily gyorsan Deress gróf és igen elhagyottan érezte magát ilyen egyedül, mert nem tudta, hogy most hová tartozik. Jorann volt az egyedüli kapocs, mely az uri körökhöz csatolta. Különösen Lökösýékkel szeretett volna tisztába jönni, hogy vajjon szívesen fogadják-e vagy sem.

Egy arisztokratikusan olvashatatlan levél felvilágosította.

— Talán már hallottad is, hogy a Marika völégénye vagyok. Természetesen lovakat fogok tartani, kérlek, ird meg, nem adod-e el az ostorhegyesedet, a többi három nem ér sokat . . .

Bagovits éktelen dühbe jött, mint egy diák.

— Még azt meri mondani, hogy a többi három nem ér sokat, mikor ő maga vette nekem. Csak azért irt, hogy bosszanton! . . . Azzal a leánnyal ki akarnak nevetni, le akarnak fujni! Kit? engem? . . . Ti koldusok, hisz ha akarom, enyém lesz az egész határ!

Azon mérgebén átrohant a falu másik végére Tyokitsékhoz és megkérte a szép Lyubiczát.

Az öreg Tyokits könyezve adta rájuk a dását:

— Ez volt szegény apádnak is a kívánsága!

Csak Jorannt nem hatotta meg az esemény.

— Engedje meg a nagyságos ur, de én már megszoktam, hogy mágnásoknál szolgáljak, hát már csak elmegyek a Deress grófhöz. Ugy látom, ide elég jó lesz a szobaleány is . . . Hanem utoljára még adok egy tanácsot: hordasának vele fehér fejkötőt, mert az uraknál az így szokás.

ték a kereskedelmi miniszterium palotájába, a melynek nagy termében a plafond alatt két méterrel szabadon volt megerősítve a hangközvetítésére szolgáló külön szerkezetű mikrofon, a hallócsővel. A miniszter meg akart győződni az ad hoc berendezett vezeték és készülék működéséről a egyáltalán erről a maga nemében eddig páratlan kísérlet sikeréről.

A próbához, a melyen Heim Péter miniszteri tanácsos, a posta- és táviratosztály vezetője is jelen volt, a miniszter meghívta volt a milleniumi kiállítási igazgatóság több tagját is. A próbát Temesvárról David Endre posta- és táviratigazgatósági titkár, Budapesten Hollós miniszteri mérnök igazgatták. Sorjában következtek egymásután: Rumánia temesvári táviratnövevénye, majd Aradról vegyes négyes dallam, Szegedről férfi kettős és Szabadkáról a városi zenekar által játszott Rákóczy-induló, a melynek tüzes ütői szinte csodás közvetlenséggel voltak hallhatóak. A miniszter e 150—300 kilométernyi távolságokban produkált kísérletek meglepő sikere felett ismételtén kifejezte elismerését. Ugy halljuk, a temesvári telefon-hangverseny utolsó effektusa az lesz, hogy a bált megnyitó első csárdához a szabadkai zenekar fogja huzni a talp alá valót.

— **Bali Mihály első remeke.** Tegnap tette le Bali Mihály, a nemrégiben kinevezett állami hóher az első vizsgáját, a melynél teljes szakértelemmel működött. Belovárról jelentik ugyanis, hogy Bali Mihály ma hajította végre a törvényes halálos ítéletét egy No vinic s József nevű parasztleányon, a ki feleségét gyilkolta meg.

— **Kadétnövendék öngyilkossági kísérlete.** Az öngyilkossági kísérletek krónikája ismét gazdagabb lett egy olyan esettel, melyben egy gyermek ifjú játsza a főszerepet. Temesvárról írják, hogy Lillin András, a hadapródiskola 17 éves növendéke, Lillin Ignác mehalai jegyző fia tegnap este 10 óra után szíven lőtte magát a hadapródiskola hálótermében. A golyó azonban csupán a bal vállcsont alá men és ott maradt. Az esetről a következőket jelentik:

Lillin András vig kedélyű fiatal ember a ki egyike a hadapródiskola legjobb növendékeinek. Tegnap este az iskola hálótermében tovább maradt fenn, mint társai. Valamivel 10 óra után az alvókát egy lövés ijesztette fel. Lillin az ágyában feküdt; bal vállából pattaként folyt a vér. Az iskola parancsnokságát azonnal értesítették az esetről és előhívtak két csereorvost. — Remélhető, hogy a fiatal embert meg tudják menteni. Lillin igen szorgalmas tanuló volt és bizonyára kitűnő tiszttá vált volna belőle. Az utóbbi időben azonban szerelmes volt és a hátrahagyott leveleitől kitűnik, hogy boldogtalan szerelmét vitte rá az öngyilkossági kísérlet elkövetésére. Halálosan szerelmes volt egy belvárosi csinos, szőke gyermek leányba, de a legutolsó napokban arra a tapasztalatra jutott, hogy a leány egy másik hadapródot is kitűntet rokonzenével. A féltékenység és a fájdalom elviselhetetlenné tették neki az életét és már napokkal ezelőtt úgy nyilatkozott, hogy szíven lövi magát, a mit tegnap este egy revolverrel végre is hajtott. Lillin atyját ma reggel értesítették az esetről, mire azonnal megjelent a helyi örségi kórházban. A fiatal öngyilkosjelölt teljesen eszméletlenül van; a golyót valószínűleg még ma sikerül eltávolítani testéből.

— **A tegnapi kritikák nap.** Az Európában és a becskeréki „Magyar Király” szállóban kiváló hírnévnek örvendő német tudós Falb Rudolf, tegnapi kritikusként jött. Falb ur ezt már megtette többször, anélkül, hogy kár esett volna emberben vagy állatban, de az ő rokonzenés egyénisége még mindig bizalmat kelt az olvasó közönségben s így tegnap is feszült várakozással figyelték, mit hoz január 11-ike. Mi publicisztikai kötelességünkön kívül kifolyólag megbiztuk lapunk egyik barátját, hogy figyelje meg mindazt, ami a tegnapi nap folyamán látható lesz. Lapunk ezen említett barátját nem azért szemeltük ki ezen tisztségre, mintha talán üres vagy elfoglalt óráiban asztromóniával foglalkoznék, hanem főleg azért, mivel az időjárás megítéléséhez pompásan ért, mely tehetségét főleg nőekkel való társalgása alkalmával szokta ragyogtatni. Szegény munkatársunk ma lehorgasztott fővel és üres jegyzőkönyvvel köszöntött be a redakcióba, előadván bus rezignációval, hogy legnagyobb sajnálatára semmi, de semmisen történt, amit kritikusként lehetne mondani. Hasztalan járt a pénteki heti vásáron, a déli és esteli korzón, a jégen, a dalárdában, a Lloydban és a Kaszinóban, a Rózsában és a Magyar Királyban, 11 vizitet csinált lányos házakban, megfordult 6 házban hol szép és fiatal

menyecskék dominálnak, benézett 17 hivatalba, este 5—8-ig megfigyelte a csillagokat, de semmi olyat nem tapasztalt, ami Falb ur jóslatait be igazolta volna. S így mélyen szomorodott szívvel jelentjük, hogy Nagybecskerekben január 11-ike nem volt kritikusként nap s előbb-utóbb meg fog esni Falb urral, ami a szigorú kritikuskal történik, ha lerántják a színészeket: kuplékat énekelnek majd az ő kritikájára. Szegény öreg Falb

Irodalom.

A legszellemesebb lap. A fővárosi újságok konkurrenciája óriási. Valahányszor egy-egy új lap jelenik meg, a hitetlenek mindig hitetlenül csóválják a fejüket, hogy honnan tud az előfizetőket szerezni. És mégis szerez, mert egy-egy új és érdekes lap teremt magának mindig új közönséget.

Csak azon fordul meg a dolog, hogy van-e a szerkesztőnek elegendő invenziója ahhoz, hogy tudjon valami újat, érdekeset teremteni. Persze, hogy chablonszerű és unalmas új újságot senki sem fogja ott hagyni a régi jó lapját és ez oka annak, hogy egy csomó új vállalat nem tud sehogy se prosperálni. Ekkor aztán az első dolog szídni a közönséget, amely nem karolja fel az új vállalatot. Pedig annak a szegény közönségnek igaza van. Helyes és jó érzelme van a magyar közönségnek arra, hogy a rossz dolog ne érdekelje, ellenben a jó és érdekes újítás iránt rekonzenével viseltessék és azt támogassa. Legalább azt mutatja az az óriási érdeklődés, melylyel a magyar közönség az ő legrégibb szépirodalmi napi lapjának, a „Fővárosi Lapok”-nak átalakulását és megváltoztatott újabb alapokra való fektetését fogadta.

De hát ezt az érdeklődést nem is lehet csudálni. Az új szerkesztő: Porzolt Kálmán maga köré gyűjtve a mai magyar irodalomnak ugyszólván minden számottevő munkáját — nap nap után olyan lapot ad a közönségnek kezébe, mely teljesen konkurrenczián kívül áll. Napról-napra újabb meglepetéseket szerez, érdekes irodalmi és politikai csemegékkel látja el a lapot, a legteljesebb francia leleményességgel, anélkül, hogy nemzeti talajt kieresztené a lába alól s anélkül, hogy nemzeti jellegét elvesztené a lap. Az irodalmi s művészeti körökben, a kávéházban s a legelőkelőbb társaságokban nap nap után esemény-számba megy a lap minden egyes száma, melyben amellet, hogy a szépirodalmi rész egy nap is annyit sőt többet foglal magában, mint akármelyik szépirodalmi hetilap — hát amellet telve van az aktuális eseményeknek szellemes, könnyed és irodalmi értékű feldolgozásával.

A „Fővárosi Lapok” újjalakításának rövid ideje alatt is december 16-ika óta, mióta terjedelme politikai tartalommal is meg bővült, teljesen kiérdemelte azt a címet melyet adtak neki: az ötletek újsága címét. Mindjárt első számában pompás ötlet volt adni a királyi ama tollának hű mását, melylyel az egyházi-politikai törvényjavaslatokat szentesítették. Karácsonyi mellékletül pedig a legkiválóbb magyar íróktól közölt egy csomó kis szindarabot, melyeket a családokban otthon, pompásan elő lehetett adni. A „Mikévdélők színházának”-nak (ez volt a lap karácsonyi mellékletének a címe) akkora kelete volt, hogy a megjelenés napján a déli órákban már a főváros egy elárusított helyén sem lehetett kapni egy karácsonyi számot sem.

És az is kitűnő ötlete volt a lapnak, mikor tíres és elbeszélte reklámhirdetések helyett, teljesen a fővárosi színházak színlapjainak mintájára és ugyanazokkal a betűkkel, családásig hű színlapokat nyomtatott, melyeken az előadó személyek neve helyett a lap munkatársainak neve szerepelt. A „Fővárosi Lapok” színlapjának kiragasztása napján az egész főváros ezekről az ötletes színlapokról beszélt, s egyes színlapok előtt valóságos csoportosulások voltak. Most legutóbb pedig a farsang kezdetére, Vízkereszt vasárnapjára, egy a magyar irodalomban páratlanul álló számmal kedveskedett olvasóinak. A lap külön mellékletképp adott egy illusztrált tánczrendet, melynek minden számát a magyar irodalom jelesei írták. A csárdást: Ágasi Adolf, az első négyest: Porzolt Kálmán, a típegőt: Endrődy Sándor, a cotillont: Hevesi József, a mazurkát: Lipcsy Ádám, a Hük négyest: Vértessy, a keringőt: Makai Emil, a szünórát: Abonyi és így tovább. A tánczrendben az írók autogramjai voltak s ezenkívül minden egyes dolgozatot külön illusztrált Faragó, ez idő szerint a legkitűnőbb magyar illusztrátor, a ki a „Fővárosi Lapok”-nak állanó rajzolója. A lap teljesen új nyomokon halad a szerkesztésben, összehozva a magyar írók legjelesebbjeiből — nap nap után újabb kelleme és érdekes meglepetéseket szerez az olvasóinak, úgy, hogy a magyar hírlapirodalom valósággal dicsőségét üli ebben a lapban, mely az első igazán modern előkelő magyar újság.

Táviratok.

A válság megoldása.

Budapest, jan. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bánffy Dezső báró a mai nap folyamán folytatta tárgyalásait az egyes miniszteriumok személyi részére vonatkozólag. Holnap valószínűleg előterjesztést tehet király ő felségének.

Két halálozás.

Budapest, január 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Földváry Mihály, Pest megye alispánja ma délelőtt meghalt. A megboldogult 1847-ben a Kossuth-párt híve volt, később képviselőnek választották. 1878-ban mint Pest megye alispánja megtagadta a Bosznia-ba kirendelt fuvarok előállítását s ezért fel is függesztet-

ték állását. A belügyminiszterium azonban dorgálásra ítélte őt, nemsokára visszahelyezte állásába.

Szül. 1824. Tasson, Pestm. Jogi tanulmányait befejezve, letette az ügyvédi vizsgát. 1847. Pest megye szolgabírája; részt vett a szabadságharcban; az alkotmány visszaállítása után ismét főszolgabíró. 1872. képviselő; 1878. óta Pest megye alispánja. A vaskoronarend harmadosztályu keresztése, a pest megyei ev. esperesség felügyelője s az egyetemes gyámintézet elnöke.

Budapest, jan. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szászvárosról telegrafálják, hogy Kun Kocsárd gróf 93 éves korában meghalt.

Kun Kocsárd gróf, szül. 1803 jun. 25. Agyógyon; 1848 és 1867/8. Hunyadm. főispánja, sokáig az erdélyi ref. egyházkerület főgondnoka, az E. M. K. E. tisz. elnöke. Nagyszerű alapítványokat tett jótékony czélokra, első sorban a szászvárosi ev. ref. collegiumra, melyet róla neveznek Kun-collegiumnak; 1889. jun. 11. hivatalosan 221.557 frtra becsült agyógyi birtokát halál esetére az E. M. K. E.-nek adományozta; beleegyezésével a jóság jövedelme székely földmives-iskola alapítására fog fordítani.

A László-malom botránya.

Budapest, jan. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Nagyváradról telegrafálják: Óriási szenzációt kelt, hogy Edelmán Gyula nagykereskedőt Bige Gyula vizsgálóbíró 9 órától 1 óráig tartó kihallgatás után letartóztatták. Edelmán Gyula képviselőtében Várady Zsigmond ügyvéd letartóztatása ellen azonnal fellebbezett. A törvényszék ma a malom kérvényére Feldheim vagyonára 32.000 frt erejű a biztosítási végrehajtást elrendelte. Steiner kereskedő, Feldheim és a malom hitelezője erre a malomba sietett s kijelentette, hogy ha a végrehajtást nem vonják vissza, rögtön csődöt kér Feldheim és a malom ellen. Az igazgatóság erre a vádat visszavonta. A vizsgálat folyik. Biztosra veszik még számos előkelő kereskedő kompromittálását. A hangulat roppant deprimált.

Feladós szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Helyettes szerkesztő: Kabos Bertalan.

Hirdetések.

47. szám 1895.

Pályázati hirdetmény.

Szent-Péter községében megüresedett és 400 frt évi fizetéssel javadalmazott közönségi segédjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetnek.

Felhívom azokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványaikat f. é. január hó 23-ig hozzám adják be.

Perjámos, 1895. január hó 2-án.

Gyertyánffy,
főszolgabíró.

24—3.3

(Utánnyomás nem díjazatik.)

12322. szám 1894.

Perjámosi főszolgabíroságtól.

Pályázati hirdetmény.

Sárafalva községében megüresedett és 400 frt évi fizetéssel javadalmazott közönségi segédjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetnek.

Felhívom azokat, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványaikat f. évi január hó 23-ig hozzám adják be.

Kelt Perjámoson, 1895. évi január hó 2-án.

Gyertyánffy Dénes
főszolgabíró.

(23—3.3)

Meghívás.

Az „Antalfalvai járási takarékpénztár részvénytársaság” által

1895. évi január hó 27-én d. e. 11 órakor

Antalfalván a Haas-féle vendéglőben tartandó

II-ik rendes közgyűlésre

a részvényesek — az alapszabályok 15. §-ára való figyelmeztetéssel — ezennel meghivatnak.

T á r g y s o r o z a t:

<p>1. Elnök és jegyző választása.
2. Mérleg előterjesztése, igazgatóság és felügyelő bizottság jelentésének tárgyalása.
3. Felügyelő bizottság választása.</p> | <p>4. Az igazgatóság és felügyelő bizottság javadalmazására vonatkozó mult évi határozat módosítása.
5. Esetleges indítványok.
6. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag választása.</p> |
|--|--|

Kelt Antalfalván 1895. január hó 7-én.

Az igazgatóság.

Alapszabályok 15. §-a.
A közgyűlésen minden részvény — ha 3 nappal előbb az intézet pénztárába szelvényeivel együtt letéttett — egy szavazatra jogosít, de husznál több szavazatot aját jogánál fogva senki sem gyakorolhat.

Az „Antalfalvi járási takarékpénztár részvénytársaság”

zárszámadása

az 1894-iki II-dik üzletévről.

Vagyon.	Mérlegszámla 1894. december hó 31-én.	Teher.
Pénztárkészlet frt 800.89	Részvénytőke frt 40000.—	
Váltóbárca 124583.38	Tartalékalap „ 3392.45	
Tiszti fizetési előleg 250.—	Takarékbetétek „ 14747.47	
Oszt. magy. banknál giro számlán 147.64	Visszleszámitolt váltók „ 61337.50	
Folyó számlán:	Átmeneti kamatok és tételek „ 1117.49	120594.91
Pancsovai keresk. banknál frt 28.01	Nyeremény egyenleg	6377.73
Budapest terézvárosi tak. pénztárnál 5.47		
„ VIII. IX. X. ker. tak. pénzt. 57.25		
„ 90.73		
Szervezési költs. frt 505.83 20% leírás frt 105.83		
400.—		
Leltár „ 526.65 „ „ 126.65		
400.—		
Könyvek és nyomtatványok frt 372.69		
20 % leírás frt 72.69		
300.—		
126972.64		
	126972.64	126972.64

Tartalék.	Nyereség és veszteség számla 1894 december hó 31-én	Követel.
Lakbér frt 180.—	Váltókamat frt 13671.33	
Kezelési költség 295.91	Nyomatványdíjak „ 484.58	
Adó, tak. betéti kamat adó és illetékek 972.95	Mult évi áthozat „ 136.38	14292.29
Tiszti fizetések 1339.92		
Takarék betéti kamat 499.27		
Visszleszámitolási kamat 4304.84		
Leírások 305.17		
Jótekmoneyzéli adományok 16.50		
7914.56		
Nyeremény egyenleg 6377.73		
14292.29		
	14292.29	14292.29

AZ IGAZGATÓSÁG:

Sebestény István, könyvvezető.

Dr. Fischer Miksa, s. k. Bizek Kornél, vezérigazgató. s. k.
Gergelyi László, s. k. Naszluhász Lajos s. k. Grandjean János, s. k.
Spitzer Jakab, s. k. Haas Móritz, s. k.

Ezen zárszámadást a fő- és segédkönyvekkel tételenként összehasonlítottuk, behatóan megvizsgáltuk és ezt teljesen helyesnek és úgy az alapszabályok, valamint a kereskedelmi törvény határozásainak megfelelően találtuk.

Kelt Antalfalván, 1895. január hó 7-én.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Jablonszky Miklós, s. k., elnök Rosenberg Manó, s. k. B. Spitzer, s. k.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskerekén.

Torontálmegyei Tanügy.

A „Torontál“ melléklete.

VI. évfolyam.

Megjelenik minden szombaton.

I. szám.

Rovatvezető: Gockler Lajos.

Közművelődés.

Hogy a polgáriasság vagy helyesebben közművelődés — mely hivatva van a népeket és nemzeteket szorosabban egymáshoz fűzni, ellentétes érdekeiket kiegyenlíteni — s emberi értelemben vett boldogulásukat és megelégedettségüket megteremteni, nem mindig szűl helyes eredményeket, mutatják a hazánkban legutóbb eltellett esztendő, melyek a felsorolt irányban éppen nem nevezhetők kedvezőeknek. Az a látókép, melyet az ember a legutóbbi évtizednek eredményeként vizsgálva nyer, élénken látszik igazolni az előadott feltevést. Életerkösi feladatai az embereknek általában lazultak, vágyaik az elérhetetlen után gyarapodtak, anélkül, hogy bennük az esélyes megélhetést fedezhetnénk fel, vagy hogy általa testi egészségük tekintetében nyernének valamit; de ezekkel a kívánalmakkal szemben pedig nem gyarapodott munkakedvük, szorgalmuk, kitartásuk és az a lankadatlan bizalommal teli tevékenység, mely a polgáriasság boldogulásának és megelégedettségének mulhatatlanul megkivántató feltétele. És sokan az embereknek eme tulajdonait a civilizáció igen természetesen, sőt talán még egészséges következményének tekintik. Ha azonban ezen az emberi átváltozott egyéniséget újabb tüneteit komoly figyelmessé tárgyává tesszük, tapasztalni fogjuk, hogy mindez erkölcsiében hanyatló polgáriasság, mely ennek a czege alatt követeli ki magának azokat a dolgokat is, amelyeket sem szorgalommal, sem lelkiismerettel, sem egyéni becsületes érdekekkel magának ki nem vívott; más szavakkal pedig a hiba ott van, hogy az emberek egyéni értéküket tulbecsülik s a lelkiismeret komolyan intő szavára nem hallgatnak. S ennél fogva keresményt és vagyonot ott is magukhoz ragadnak, ahol az őket éppen nem illetné meg, munkásságuk, szorgalmuk és becsületes keresetük árán. Az egyensúly az emberek közt természetesen helyesebb volt, amíg a különféle címeken forcsított életkérdés és vagyonvágy tulnyomó mértékben lábra nem kapott; s őket e célból útakon is, nem vezette a polgáriasság ma még éppen nem kielégítő révébe.

Rang- és osztálykülönbség nélkül át-

vonul az emberiségen ez a tulajdon, mind addig a felszín lebeg napi kérdésként, a míg a becsület és vagyon kérdése a lelkiismereti közművelődés megingathatlan talajára nem állítatik. Nem lehet eltagadnunk, hogy a helytelen irányban gyors léptekkel előre törő polgáriasság teremtette hazánkban azt az állapotot, mely az általános egyéni elégtelenségben nyilvánul meg, de azt sem tagadhatjuk, hogy ez a műveltebb elemeknél éppen úgy kifejezésre jut, mint a műveletlenebbeknél s éppen ez az a pont, mely az egyéni — közművelteni lelkismeret csodálkozásba ejti — s ha lehet vetet kiált a gyengébb elemek érdekében — azok átpolgáriassult tulajdonságai ellen egyrészt, — másrészt pedig a lelkiismeret nélküli, de közművelteni elemek — indokolatlan cselekvéseivel szemben. Érthetőn pedig kifejezve, közművelődésünk, melyet gőzerővel fejlesztettünk az utóbbi évek eltelte alatt, sem a középosztály, sem az alsó osztály körében nem ért el kifogástalan eredményeket, sőt az eseményekből következően, károsan hatott. A közélet gyakorlati értékének nevelni az egyéneket sem gyorsan, sem fölületesen nem lehet s hogy ez nálunk így történt, maguk a mindennapi események fényes tanubizonyságai. A középosztály egyéneinek lelkiismereti izlését és meggyőződését, melyhez feltétlenül bizonyos arányú idealizmus szükségeltetik, uralja a könnyű élés és gyors meggazdagodás nagyon is mindennapias vágya. Az alsó osztály azon okulva, tulterjeszkedik igé nyein s eldobja megátóli az egyedüli korlátot, mely a becsület és lelkiismeret caitító szavaiban jutna nála érvényre s a durva erőszakban nyilatkozik meg, amit a hasonlóan tevő és gondolkodó másik osztály egyénei neki zokon és rossz néven vesznek, elég igazságtalanul.

Hogy e dissonans helyzetnek gátat vessünk, kétségtelenül az elemi iskolákat kell első sorban úgy szerveznünk, hogy a felnöttek közműveltségének alapja már itt megvessék s az ifjúság egyéni becsületi s lelkiismereti felfogásának alapján az irány már itt megadassék. Karöltve járja ezzel a közművelődési egyesületek nemes missiója, mely nemcsak a nemzetiségi kerületekre volna kiterjesztendő, de bárhol az

országban megyénként is megtalálma a maga áldásos feladatát abban, hogy még egy-két nemzedéken keresztül bizony a szűlők helyes irányu vezetésére is égető szükség volna; ez egyelőre de mindenesetre! Ha iskoláinkat egyébiránt és különösen kezdő iskoláinkat az élet praktikumának több erélylyel és szigorral rendezzük be, újabb két évtized megmutatja, lesz-e szükség tovább működésére azoknak a mindenáron alkalmazandó tényezőknél, melyek nélkül közműveltséget se a középosztály, se az alsóbb osztály soha el nem sajátít, de kiderül remélhetőleg az is, hogy a lelkiismereti és becsületi meggyőződésnek, mint erkölcsi főrugónak az lesz-e a hivatása és feladata, ami ma, minden áron más rovására is gyorsan meggazdagodni és boldogulni?

Bernácsky János.

Egyleti élet.

— A délmagyarországi tanító-egylet választmányja rendes őszi ülését Schenk Jakab elnöke mellett decz. 27-én Temesvárott tartotta meg. — A gyűlés lefolyásáról a következőket közöljük: Jelen voltak: Schaffer Károly (Temesvár), Ert József és Andrejkovics József (Fehértemplom), Koszalkov Lipót és Bayer Ferencz (Vinga), Muth János és Fuchs László (Nagy-Szt. Miklós), Opperlecz Péter (Nákófalva), Leblanc Lajos (Szt. Hubert), Kaufmann István (Bega-Szt. György) és Reitter Ferencz egyleti titkár (Temesvár). Az ülés megnyitása után elnök jelentést tesz a legutóbbi közgyűlés óta előfordult fontosabb eseményekről, nevezetesen, hogy a múlt évről szóló évkönyv már október hóban hagyta el a sajtót és minden egyleti tagnak, több társ-egyletnek megküldetett. — Diszpéldány küldetett a közoktatásügyi miniszteriumnak, a csanádi püspöknek, az egylet területén székelő főispánoknak, megyei alispánoknak, királyi tanfelügyelőknek, a tiszteletbeli tagoknak, stb. — Ezel kapcsolatban felolvastattak gr. Csáky Albin, Dessewffy Sándor csanádi püspök, Jakabffy főispán, Deschán Achill alispán stb. átiratai, melylyel az egylet hazafias és kulturális szép működése felett elismerésüket és a figyelemért köszönetüket nyilvánítják. — Szemben azon néhány délvideki lapban nemrég megjelent hírrel, mintha az egylet feloszlata a czéloztatnék, elnök illetékes helyről nyert információ alapján közölheti a választmány, miszerint Temes- és Torontál megyékben, hol a délmagyarországi tanító-egyletnek a hazai népoktatásügy magyar nemzeti irányban való fejlesztése és általában a

A „Torontálmegyei Tanügy“ tárczája.

Az irodalom kulisszái mögül.

Hiteles adataink vannak rá, hogy Klopstock „Messiás“ at mindekkoráig három ember olvasta el: Klopstockon kívül a könyv Istenben boldogult szedője és korrekora. Az utóbbiak, ugyancsak hiteles adatok alapján, végelálmósodásban hunytak el. Olyan művelt ember, aki belé nem vágta volna fejszéjét a hexameterek e végtelenjébe, még nem született. Végig nem bírta elolvasni senki. A legtöbben lelkiismeretük kinos vádaskodása közt titkolják, hogy a világhírű munka, valahányszor kezükbe vették, jótékony álmot vont szemek, füleik, lelkük és testük minden ize fölé. Hiszik, hogy ott rejlik az a világgá magasalt jelesség, ahová még ők nem juthattak el s ajánlják titkon altatónak, délutáni pamlag olvasmányának. Így minden újabb elálmósodott mártyrban új magasztalót nyer a vakon hosszannázók serege. Klopstock „Messiás“-át a közte s az olvasó közönség között fennálló e tiszteleljes „délutáni“ viszony örök időkön át mind magasabb pidesztálra fogja emelni.

És Klopstock „Messiás“-a nem áll egyedül. Igen sok művelt ember van, aki legjobb akarat mellett sem olvashatja el a „Divina Comédiát“-t, Voltaire „Henriade“-ját, Voss „Louise“-ját, sőt Byron egy-két nagyobb művét sem. Mégis alig van ember, akinél az alszemérem nem tiltaná a vallomást, hogy ezt vagy amaz a híres és jeles munkát nem olvasta. Legfeljebb övid mesekivonatot, futólagos esztétikai ismer-

tetést olvas el s ezeknek alapján itél, vélekedik és magasztal. Bizonyos dolgok, művészi alkotások, könyvek és írók magasztalása a „bon ton“-hoz tartozik. Különböző nemeivel találkoznunk a konzertteremben, színházban, felolvasásokon, műkiállításokon, képesarnokokban, művelt társaságokban stb. Vannak fiatal hölgyek, akik rajongnak Shakespereért, dacára, hogy női értelmük gyöngye emésztő képessége épen nem bír a költőkirály izmos alkotásaival. „Hamlet“ előadásain érdekes látvány, mily méltóságtelejes, komoly állásba helyezik magukat az összehusott szemöldű fiatal hölgyek, midőn a melancholikus dán személyesítője nyomós léptekkel sétálva fel s alá, olykor meg-megállva mondja a híres „To by, or not to by“ monologot. E látványban van valami megindító, még több neveléses. „Nagyon szép! Gyönyörű! Elragadó!“ ezzel tesznek eleget a „bon ton“-nak, mely a művelt hölgytől e helynek határozott megbámulását követeli.

Nem mindenki tehet irodalmi rokon- és ellenszenvéről őszinte vallomásokot, sőt, hogy ne kockáztassa műveltségi hitelt. És megtörténhetik, hogy a ki sohasem olvasta Petrarca szonettjeit, szörnyű lecczét tart irodalmi műveltség, tisztult izlés, józan itélő tehetőség- és más effélékről annak, a ki olvasta a szonettet s azon borzasztó nyilatkozatra vetemedik, hogy neki Petrarca szonettjei egyáltalában nem tesznek.

Korlátlan szabadságuk van e tekintetben is a „híres embereknek.“ Minél kimagarázhatatlanabb bizonyos munka, vagy íróval szemben érzett rokon vagy ellenszenvök, annál érdekesebb. Byron csekély elismeréssel viseltetett Shakespere iránt. Tocqueville, az ismert

publiczista, később miniszter lehetatlenségnek tartotta, hogy valaki a „Henriade“-ot végig olvassa. Smith Adam rajongott Voltaire „Mahomet“-jeért, melyet a drámai költészet netovábbjának itél. Nem csoda tehát a modern államgazdasági tanok teremtője épen nem bámulta aszteni Shakespere nagyságát. III. György király, aki különben sem tartott sokat a költők és költészetről, — becséli Malone, — egy napon azt mondta: „Oly sokat hallok emlegetni e Shakesperet; én nem bírom olvasni, meglehetősen nagyhangu egy fickó! Ép ily kevére becsülték a nagy angol költőt Hume Dávid, a történetíró és Rogers Samuel, a költő.

Moore Tamás nem olvashatta Chaucert, „az angol költészet észak csillagát.“ Miltont egészen olvashatatlannak tartják az angolok. Midőn annak idejében divatban voltak a vak költők művei, istentelenség lett volna, a bámulat ideggörccsei nélkül említeni nevét. Dr. Johnson megvallotta, hogy csak akkor olvasta el az „Elveszett paradicsom“-ot, midőn szavakat gyűjtött belőle lexikonja számára.

Ép ily különösek gyakran a nagy írók rokonszenvői is. Montaigne lépten-nyomon említi kedvezőjét, Plutarchot. Shakespere kedvencz írói Plutarch és Montaigne voltak; Smiles szerint egyedül Montaigne művei azok, melyekről bizon állíthatni, hogy a nagy költő birtokában voltak. Milton kedvencz könyvei voltak Homer, Ovidius és Euripides. Az utóbbi minden szerző fölé emelte Fox is, ki Miltont ki nem állhatta, míg Pitt és Napoleon emennek voltak bámulói.

Némely könyv mindjárt megjelenésekor oly annyira elfoglalta jeles emberek szellemét, hogy

magyar kultúra terjesztése körül 1867. óta szerzett és senki által el nem tagadható bokros érdemeit mindenkor szívesen elismerik, ily számdékről mit sem tudnak. A mi pedig Krassó-Szörény vármegyét illeti, ott úgy áll a dolog, hogy nem az egyület akarják feloszlatni, hanem mert az ottani tanítóság törvényileg elrendelt testületi működését eddig önként teljesíteni hajlandónak nem mutatkozott, az ottani kir. tanfelügyelő a hivatalos megyei tanítótestület szervezése által akarja a megyebeli tanítóságot lethargikus állapotából felrázni. Kíváncsiak vagyunk, bevárja-e Krassó-Szörény vármegye intelligens tanítósága eme végső eszközt? Elnök továbbá jelenti, hogy az egyület által egy szegény tanító özvegy javára eszközölt gyűjtés után befolyt összesen 74 frt 20 kr, mely összeg említett özvegynek átadott. — A nemes adakozóknak a választmány az egyület köszönetét ez uton nyílvánítja. — Az együleti pénztáros jelentésétől kiemejük, hogy a legutóbbi közgyűlés óta a bevetel 335 frt 34 krt, a folyó kiadás 314 frt 52 krt tesz ki. — A segélyalap 1221 frt 90 kr, a zászlóánya két alapítványa összesen 809 frt az egyület árvaház alapítványa 1660 forint 70 krra emelkedett. — Az elnökségi, valamint a pénztári jelentés helyesítőleg tudomásul vétetett. — Következett a főkegyeltek működéséről szóló jelentés. — E szerint mind a tizenkét főkegyelet rendes özi üléset megtartotta és abban dícséretes tevékenységet fejtett ki. — A főkegyeleti ülésekben tartott előadások tekintélyes szellemi töltet képviselnek. — A főkegyeltek emberbaráti irányban is szépen működnek. — Legtöbb főkegyelet alapító tagja a jótékony „Eötvös alap”-nak, azonkívül évenként szép összeggel járulnak az egyület árvaházi alapítványának gyarapításához. — Ezen jelentés is örvendetes tudomásul vétetett. — Végül elhatározta a választmány, miszerint hazánk ezeréves fennállását a délmagy. tanító egyület is minél fényesebben ünnepelje, azonkívül az egyület eddigi kiadványait az 1896. évi kiállításon állítsa ki.

Külföldiek

— **A közoktatásügyi miniszteriumból.** A Szalay Imre volt miniszteri tanácsos távozásával tamadt üresedést már legközelebb betöltik. Erre az állásra valószínűleg Szathmáry Györgyöt nevezik ki, aki eddig csak címzetes miniszteri tanácsos volt.

— **Kinevezés.** A magy. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Kellner L. okleveles tanítót a rudolfsznadi községi elemi iskolához egyelőre ideiglenes minőségű rendes tanítónővé nevezte ki.

— **Követésre méltó példa.** Kapdebó Gergely, a fehértemplomi járás főszolgabírája a községi iskolák fejlődése és a tanítók anyagi helyzetének javítása érdekében már többször adta jelét nemes intencióinak, hazafias érzelmeinek. Az a körrendelet, melyet járása előjáróságaihoz a napokban küldött, szintén megismerésre méltó. Rámutat e rendeletben az iskolák több lényeges hiányára és a tanítók fizetésére s azt mondja,

hogy a tanítói fizetések még a módosabb községekben is csak 300 frtot tesznek, mely összegre tanítót kapni nem lehet. A tanügy, de kivált a lakosság gyermekeinek neveltetése, érdekében elkerülhetetlenül szükségesnek tartja, hogy a tanítók és tanítónők fizetéseit a községek rendezzék s azok évi javadalmazását 400, 500, 600 fruba állapítsák meg. Ezért meghagyta az előjáróságoknak, hogy ez irányban a tárgyalást indítsák meg s lelkiismeretesen törekedjenek arra, hogy utasítása szerint állapítsák meg a fizetéseket olyképen, hogy az új javadalmazás már a folyó tanév kezdetén életbe lépjen. Sok ilyen lelkes előjárót kívánunk!

— **Díjmentes felvétel az óvodákba.** A közoktatásügyi miniszter rendelkezéssel meghagyta, hogy a tanügyi pályán működő szűk gyermekeket az állami kisdédvő intézetekben szegénységi bizonyítvány bemutatása nélkül is fel kell menteni a kisdédvői díj fizetése alól.

— **Hatvan évig tanító.** Tahy Endre, Szedres község tanítója hatvan év óta működik a tanítói pályán. E nevezetes évfordulót a községekben meg is ünnepelték. De az öreg tanítóban ez ünnepély csak keserűséget keltett, mert figyelmezteti, hogy nem nagyon alkalmas már tovább működni, de mit tegyen, az ily öreg tanítót a nyugdíjtvény kizárja a tanítói nyugdíjalapból és így a szegény öregnek dolgoznia kell, míg ki nem dől a munkából.

— **Jubiláló tanítóképezde.** A sárospataki állami tanítóképezde 1870. évi január 20-án nyitott meg, mind az országnak első teljes (három évfolyamu) tanítóképző-intézete. A kepezde előjárósága az intézet 25 éves fennállásának emlékére 1895. jan. 22-én d. e. 9 órrkor az intézet nagytermében emlékünnepélyt rendez.

— **Az iskolák Temes vármegyében.** Nagy érdekű jelentést tesz Sebesztha Karoly kir. tanácsos, tanfelügyelő a vármegyei közigazgatási bizottsághoz Temes vármegye tanügyi állapotáról. A terjedelmes jelentésből a következő közérdekű részeket emeljük ki. A jelentés statisztikai adatokkal kimutatja, hogy a románok iskolázása nálunk mélyen alatta áll az országos átlagnak.

A jelentés kimutatja továbbá azt a szomorú tényt, hogy a megye területén 148 tanító nem tud magyarul, vagyis az összes tanítóknak 19 százaléka. E tekintetben is a gör. kel. román tanítók állanak legrosszabbul; náluk ugyanis 201 tanító közül csak 107 tud magyarul, 94 pedig, vagyis 80 százalék keveset, vagy semmit.

Olyan iskola, melyben a magyar nyelvet nem, vagy nagyon kevés eredménnyel tanították, volt a megyében 82 román, 15 szerb és 1 német. Minden tantárgyat magyarul tanítottak 33 állami, 22 községi, 18 róm. kath., 3

helv. hitv. ref., 1 ág. evang. és 7 magán, összesen 84 iskolában.

Kimutatja továbbá a tanfelügyelő, hogy a gör. kel. egyházak tanterve csak mint idegen nyelv tanítását írja elő a magyart s így aztán megtörténik, hogy míg a gyermekek alig tanulnak meg néhány egyszerű mondatkát magyarul, addig a román iskolába járó magyar, német vagy szerb ajku gyermekek teljesen elsajátítják a román nyelvet. Ilyen nem román ajku gyermekek pedig évenként mintegy 200 van kimutatva a román iskolákban.

Tanügyi irodalom.

* **Tanítók a millenniumon.** Az a szép eszme, hogy a magyar tanítóiak és tanítónők az ezredév. s nemzeti ünnepeken egy nagy emlékművel legyenek képviselve: a megvalósulás stádiumába lépett. A „Magyar Tanítóiak és Tanítónők Ezredéves Albuma” című mű, december havi részlete megjelent Békésen a „Tanügy” szerkesztősége kiadásában. Az első kiadvány Diváld K. fia műintézetében készült tizenhat fénynyomatú lapot tartalmaz, részben az életrajzi szöveg által kísérvé. Közte látjuk Békésmegye B. lapját 5 arczképpel, Bihar megye B. és C. lapját 5 és 6 arczképpel, Borsodmegye B. lapját 5, Brassó megye A. 4, Csanádmegye A. 4, Csongrádmegye B. 5, Hunyadmegye B. 5, N. Kükküli A. és B. 4-6, Szilágy B. 6, Tolna B. 5, Torontál A. 4 és Ung megye A. lapját 5 arczképpel. Az első kiadvány tehát igen érdekes és változatos. A szerkesztőség arczképeket és előfizetéseket folyton elfogad s újabb-újabb egyeneket színt fel. Minden kiadvány Békésre a „Tanügy” szerkesztőségéhez intézendő.

* **Iparosok olvasótára.** A vallás és közoktatásügyi magy. kir. miniszter a Mártonfy Márton szerkesztésében és Lampel Róbert-féle es. és kir. udvari könyvkereskedés kiadásában megjelenő „Iparosok Olvasótára” című füzetes vállalatot a hazai iparostanonciskolákban leendő terjesztésre a kir. tanfelügyelők és tanítóság támogatásába ajánlotta.

* **„Tanulók Lapja.”** Gyermeklapokkal bőven el van látva irodalmunk, de a serdülő ifjúságnak, a középiskolai tanulóknak nem igen volt eddig közlönyük. Ezt pótolja a Tanulók Lapja, melyet Rupp Kornél dr. tanár szerkeszt nagy gondnal és pedagógiai ismerettel. Különösen kiemelendő e lapsal, hogy nemcsak könnyű szórakoztató olvasmányokat közöl, de hasznos utmutatással is szolgál a tanuló ifjúságnak, úgy, hogy a tanuló az iskolai életre és tanulmányainak sikeres folytatására nézve kap tanácsokat a legjobb szakértőktől. Emellett tudósítás közöl tanulók iskolai életéről. A Tanulók Lapja a „Kosmos” műintézetnél (VI. aradi u. 8.) jelenik meg és megrendelhető évaegyenként 1 frtért.

azt jóformán egy ültökben olvasták el. Kant, a pedáns professzorok mintaképe három napig mulasztotta el rendes délutáni sétáját, hogy Rousseau: „Emile”-jét végig olvashassa. Mrs. Piozzi öröme határtalan volt, midőn megtudta, hogy III. György esti tíz órakor küldött „Dr. Johnson alovma” című könyveért s azt egész éjen át olvasta. Ezzel csodálatos, hogy oly könyv is, milyen Mercator „Logarithmo technica”-ja, ily szerencsés fogadtatásban részesült. John Wallis, a nagy matematikus és theologus (mily egyezés!) ki melleleg mondván először jutott a gondolatra, hogy a süketnémákat beszélni tanítsa, azt írja Lord Brunkernek, hogy e könyvet le nem tehetné kezeiből, mielőtt egy ültében végig nem olvasta. Wallisnek ugyan csak erős irodalmi gyomra lehetett.

Az első nyomtatott mű hatásáról több író tett feljegyzéseket. Ez érdeklődésben van valami a rózsabimbó üdéségéből. Dickens, a nagy regényíró, leírja, mint lopódzott az estalkonyat által takarva egy fleetstreeti ház sötét udvarának levélgyűjtője mellé s midőn első műve a nyomtatás pompájában megjelent, mint futott le Westminster-Haliba, hol egy félóra hosszat járt föl s alá, „mert szemcimet úgy elvakít az öröm és a büszkeség, hogy nem viselhették el az utca látását s nem is voltak alkalmasak, hogy láttassanak.” Miss Braddon mondja, hogy soha sem fogja érezni azt a megindulást, mely elfogta lelkét, midőn első beszélyének kefelenyomata jutott nedvesen és olvashatatlanul kezei közé Moore Tamás is leírja e boldog érzelmét, melyről helyesen mondja Boswell, hogy közös minden fiatal emberrel, a ki először látja munkáját nyomtatásban. Göthe, akit munkája csak addig

érdekel, míg készen nem lett, szintén nyilatkozott azon örömeiről, melyet érez, ha munkáját csinosan és mintegy tekintélyesebben láthatja „tisztá nyomtatásban”

Ez érzelmeim rokon, bár talán még boldogabb az is midőn a költő a nép ajkán hallja visszhangzani dalát. Göthe beszéi mint lépett Frankfurtban egy este, nagy köpenybe burkolózva, midőn a város utczám ide s tova bolyongott, utolszor Lilli ablakai elé. A zöld függönyök le voltak bocsátva; tisztán hallotta, mint lépett zongorájához s éneklé a dalt: „Warum ziehst du mich unwiderstehlich,” melyet Göthe egy év előtt írt Lillinek. Hannah More, az angol költőnő azon irodalmi s művészi kör tagja volt Londonban, mely Raynoldot, Garricket, dr. Johnson, Boswellt, Burke ot és Goldsmithet egyesíté. Elbeszéli, mint szavaltta egyszer ebéd után Garrick egyik költeményét. Előadása csupán „rö, pathos és kellem volt.” „Ugy hiszem, sohasem szegyeltem magamat úgy, mint akkor; de oly remekül olvasott, hogy sirtam, mint egy gyermek. Képzelték, mily botrány, megkönyeztetett a saját költeményem! A történetben azonban legédesebb, hogy Garrick neje szintugy nedves szemekkel pislogott felém s ép annyira igyekezett magát igazolni, hogy férje nagyszerű előadása könyvekre indítá, mint én, hogy elpityeredtem saját verseim fölött.”

Garrick neje különben bécsi nő volt eleinte tánczosnő és Mária Theresiának kedvence. Violetának hívták. A Drurylane színházban történt első föllépte után Garrickhoz szerződött, nemsokára nőül ment hozzá és élete végig vidám, szeretetteljes felesége maradt, a

kinek legjótékonyabb hatása volt művészetére is. Jó anyaga volt, a mint azok voltak számos híres ember nejei, bár épen nem állottak férjeikkel ugyanazon szellemi magaslaton.

Dr. Johnson azt kívánja, hogy férj és feleség a műveltség egy és ugyanazon fókán álljanak; az élet sokkal alapsabb ismeretéről tanuskodik Vicomte de Bonald, a francia publicista és államférfiú nézete: „A un homme d'esprit il ne faut qu'une femme de sens; c'est trop de deux esprits dans une maison.” Két szellemes ember sok egy házban, a szellem a férfié, a nő osztályrésze a szív. Rousseau Teréze nem tudott olvasni, a hónapok neveit sem tudta elmondani. Diderot neje rossz nevelésű nő volt, ki nem bírta férje szellemi fölényét megismerni. Talleyrand neje igen szép volt, de... buta. Napoleon megkérdezte a herceget, hogyan vehette nőül, mire Talleyrand válaszolt: „Valóban sire, nem találhattam volna ostobábbat.” S boldog volt oldalánál. Guizot, Edmund Burke, Luther, Fritz Reuter ily nőknek köszönhetik öltök legfőbb boldogságát.

Furcsán járt nejevel Milton, a nagy angol költő. Alig házasodott meg, összeházasodott fiatal nejevel. Elváltak s Milton könyvet írt az elválásról. Szándéka volt a házasság szent frigyét felbontani. Ekkor egy napon házába ront a nő, lábai elé omlik és bocsánatért könyörög; e jelenetet játszatja le a költő Ádám és Éva közt az „Elveszett paradicsom”-ban.

Milton nagylelkűsége nem állt utjában a kibékülésnek; férj és nő boldogan éltek ezental mindaddig, míg csak a halál nem választá el őket egymástól.

Férj sorsa a nő.

Hirdetési melléklet a „Torontál” 1895. január. 12 (10.) számához.

3%-os

Magyar Jelzálog-sorsjegyeket

Évente 4 huzás

Első huzás folyó évi január 25 én

Főnyeremény 200 000 korona

eladunk havi részletfizetésre, és pedig:

1 darabot	27 havi	5 forintos részletre
5	33	20

Már egy részlet befizetése után a vevőnek megküldjük a sorozat és számmal ellátott részletívét.

Közvetítők jövedelmező foglalkozást találnak

A magyar általános Takarékpénztár részvény-társaság sorsjegyesztálya Budapesten.

(37-21)

Meghívó.

A lázárközi új takaré- és előlegzési szövetkezetnek t. cz. tagjai a f. évi január hó 31-én tartandó VIII. rendes közgyűlésére ezennel tisztelettel meghívóznak.

Napirend:

1. Az elnök ad hoc megválasztása.
2. Az igazgatóságnak évi beszámolója és a zármérleg kiosztása.
3. A felügyelő bizottság jelentése.
4. Határozat az évi nyereséget illetőleg és a felmentvény megszavazása.
5. Az igazgatóság, valamint a felügyelő bizottságból kilépő tagok megválasztása.
6. A hitelesítő bizottság kiküldése.

Kelt Lázárközön, 1895. évi január hó 10-én.

(42-2.1)

Az igazgatóság.

F. A.

Van szerencsém a t. közönséget értesíteni, hogy helyben a torontáli h. é. vasutak begaparti állomása közelében dusan felszerelt

épület- és tűzifa-kereskedést

nyitottam, ahol mindennemű fát raktáron tartok, úgy hogy t. megrendelőim kívánalmának mindenkor pontosan megfelelek.

Remélem, hogy szolid kiszolgálás és jutányos árakkal a t. közönség bizalmát megnyerni fogom

Nagybecskerek, 1895. január havában.

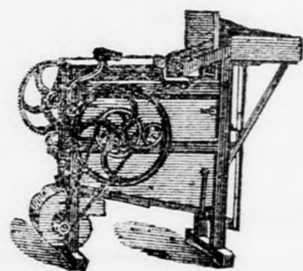
Tsztelettel,

Reitter Mór.

(44-3.1)

Kukoricoza-morzsolók

kéz- és erőhajtásra, egyszerű és kettős szerkezettel, szelelővel és szelelő nélkül; gabona-rostak, konkolyozók (trieurök); kézi kezelésre való szena- és szalmasajtók fekvően vagy kocsiára szerelve; takarmány-füllesztők, szállítható takaré- fűző-üstök takarmány stb. részére, szecskavágók, répa- és burgonyavágók, darálók elismert legjobb minőségben és szerkezettel készülnek

Mayfarth Ph. és társa

cs. és kir. kiz. szab.

(764-10.8)

BÉCS, II/1.

Árjegyzékek ingyen.

gazdasági gépgyárában

Taborstrasse 76. sz.

Képviselők felvételnek.

Nagy-Becskereki takaré- és előleg-egylet mint részvénytársaság.

A Nagybecskereki takaré- és előleg-egylet mint részvénytársaság

t. cz. részvényesei

az 1895. évi január 20-án, délelőtt 9 órakor,

az intézet saját üléstermében (intézeti ház) tartandó

XX. rendes közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívóznak.

Tárgysorozat:

1. Közgyűlési elnök és a jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes választása.
2. Az igazgatóság évi jelentése és az 1894. évi zármérleg előterjesztése.
3. A felügyelő bizottság jelentése és ennek alapján a felmentvény megadása,
4. A mérleg megállapítása és tiszta nyereséget feletti határozathozatal.
5. A vezérigazgató választása öt évre (32. §).
6. Négy igazgatósági tag választása öt évre (32. §).
7. A választmány kiegészítő választása (44. §).
8. A felügyelő bizottság választása három évre (49. §).

Kivonat az alapszabályokból:

20. §. A közgyűlés azon részvényesekből áll, kik vagyonuk szabad kezelésében törvényileg akadályozva nincsenek. Részvényesek, kik e minősítéssel bírnak és a közgyűlésen résztvenni akarnak, tartoznak a közgyűlésre kitézött napot megelőzőleg legalább három nappal részvényeiket a nem esedékes szelvényekkel az intézet pénztáránál a hivatalos órákban letenni. — Eltett részvényekről elismervényt illetve a közgyűlésen való részvételre jogosító igazolványt kapnak.

22. §. Minden eltett részvény egy szavazatra jogosít, de husznál több szavazatot — saját nevében vagy mások képviselőjében, tehát együttesen — egy részvényes sem egyesíthet személyében.

Schluss-Bilanz

D E R

Lázárföldér neuen Spar- und Vorschuss-Genossenschaft pro 1894.

ACTIVA.		Verkehrs-Ausweis.		PASSIVA.	
An Cassaconto	550 57	Per Theilhaberconto	54886 10		
„ Wechselconto	284213 —	„ Umschreibgebührenconto	1 60		
„ Vorschussconto	58903 —	„ Verzugszinsenconto	19 85		
„ Einlegerconto	30924 66	„ Wechselzinsenconto	5261 58		
„ Einlegerzinsenconto	909 —	„ Vorschusszinsenconto	1222 15		
„ Reescomptwechselconto	30917 —	„ Einlegerconto	41932 88		
„ Reescomptwechselzinsenconto	551 80	„ Reescomptwechselconto	39017 —		
„ Regieconto	64 68	„ Wechselrückzahlungsconto	229327 —		
„ Stempelgebührenconto	33 —	„ Vorschussrückzahlungsconto	29741 —		
„ Steuerconto	962 75	„ Stempelgebührenconto	33 —		
„ Besoldungsconto	312 —	„ Dividendenconto	4455 39		
„ Diurnenconto	52 —	„ Reservefondconto	3206 81		
„ Dienerlohnconto	48 —				
„ Capitalzinsensteuerconto	90 90				
„ Miethzinsenconto	55 —				
„ Theilhaberrückzahlung	331 10				
„ Dividendenrückzahlung	28 40				
„ Bankactienconto	157 50				
	<u>409104 36</u>			<u>409104 36</u>	

ACTIVA.		Schluss-Bilanz.		PASSIVA.	
An Cassaconto	550 57	Per Theilhaberconto (338 Mitgl. 1504 Anth.)	54555 —		
„ Wechselconto (661 Wechsel)	54886 —	„ Einlegerconto (75 Posten)	11008 22		
„ Vorschussconto (328 Posten)	29162 —	„ Reescomptwechselconto	8100 —		
„ Bankactienconto	157 50	„ Dividendenconto	4426 99		
		„ Reservefondconto	3206 81		
		„ Reingewinn per Saldo	3459 05		
	<u>84756 07</u>		<u>84756 07</u>		

ACTIVA.		Gewinn- und Verlustconto.		PASSIVA.	
An Regieconto	64 68	Per Umschreibgebührenconto	1 60		
„ Steuerconto	962 75	„ Verzugszinsenconto	19 85		
„ Reescomptwechselzinsenconto	551 80	„ Vorschusszinsenconto	1222 15		
„ Besoldungsconto	312 —	„ Wechselzinsenconto	5261 58		
„ Dienerlohnconto	48 —				
„ Diurnenconto	52 —				
„ Miethzinsenconto	55 —				
„ Einlegerzinsenconto	909 —				
„ Capitalzinsensteuerconto	90 90				
„ Reingewinn per Saldo	3459 05				
	<u>6505 18</u>			<u>6505 18</u>	

Es entfällt vom Reingewinn per 3459 fl. 05 kr. nach 1504 Antheilen auf einen Antheil: 2 fl. 29 ¹⁴⁸⁹/₁₅₄₀ kr., demnach könnten wieder per Antheil 22 Wochen, das ist: 1504 mal 22 á 10 kr. = 3308 fl. 80 kr. als Einzahlung pro 1895. dem Reservefonde aber: 150 fl. 25 kr. verrechnet werden, was zusammen 3459 fl. 05 kr. also den Reingewinn ausgleicht

Lázárföld, am 31. December 1894.

Pet. Jaksitz m. p. Mich. Eisler m. p. Peter Juarschall m. p. Johan Boha m. p. Jos. Jost m. p.
Nik. Schneider m. p. Ad. Welter m. p. Josef Marschall m. p. Fr. Welsch m. p.

Überprüft und richtig befunden:

42-2.1

Franz Holz m. p. Präsés.
Luniacsek Alb. m. p. Mathiasz Joh. m. p. Darvas Gábor m. p. Olajos Jos. m. p.
Jaksitz Ad. m. p. Schriftführer.